Tervise Arengu Instituut

RFK e-kursus, kellele ja milleks?

Hille Maas, FT, MSc

RFK Inspiratsioonikonverents

Tervise Arengu Instituut

2026

RFK-l on oluline roll tervise valdkonna reformide õnnestumises

- RFK rakendamine inimese funktsioneerimisvõime struktureeritud infovahetuse näol toetab riiklikke prioriteetseid projekte, nagu:
  - Integreeritud teenuskorralduse reform
  - Rehabilitatsioonisüsteemi reform
  - RFK on eesti keeles avaldatud ja kättesaadav WHO klassifikaatorite veebis https://icd.who.int/browse/2026-01/icf/et
- RFK on avaldatud TEHIK-u teabekeskuses https://teabekeskus.tehik.ee/et/loendid/rfk
- RFK on Eestis ametlikult kehtestatud klassifikaator al 2021
- *Illustration adapted from Artibiotics: WHO ICF Illustrated (accessed November 2026).*

Tervise Arengu Instituut

RFK e-kursuse vajadus

- RFK valdkondadeülene kasutus vähene
- Spetsialistide teadmised ja oskused ebaühtlased
- Inimese funktsioneerimisvõime terviklik käsitlus killustatud
- Ühise professionaalse keele vajadus
- Inimese osaluse, keskkonna- ja personaalsete teguritega mittearvestav lähenemine
- Inimesekesksete tervise valdkonna teenuste arendamisvajadus

Tervise Arengu Instituut

RFK e-kursuse koolitusmudel

WHO – Goals for ICF Education Curricula

- Erialade vahelise koostöö edendamine
- Tervikliku hindamiskäsitluse kujundamine
- Praktiliste ülesannete kasutamine

Tervise Arengu Instituut

RFK e-kursuse inimesekeskne mudel

- WHO- „*lived experience*“ e „*kogemus enda tervisest*“ mõiste juurutamine
- RFK vaates on oluline, et spetsialist **arvestab asjaolu, kuidas inimene ise oma olukorda kogeb**
- **Mida see annab arstile või spetsialistile, miks see teda huvitama peaks?**
- **„Inimese kogemus enda tervisest“ arvestamine aitab arstil või spetsialistil mõista seda osa inimese tervisest, mida uuringud, testid ja diagnoosid ei näita.**

Tervise Arengu Instituut

RFK e-kursuse struktuur

Üldmoodulid

- **I. RFK eesmärk ja kasutamine**
- **II. RFK terminoloogia**
- **III. RFK ülesehitus**
- **IV. Kodeerimine RFK-s**
- **V. RFK määrajad**

Edasijõudnute moodulid

- **VI. RFK kui interdistsiplinaarne koostööpraktika**
- **VII. RFK kasutamine kliinilises praktikas ja hindamisvahenditega**

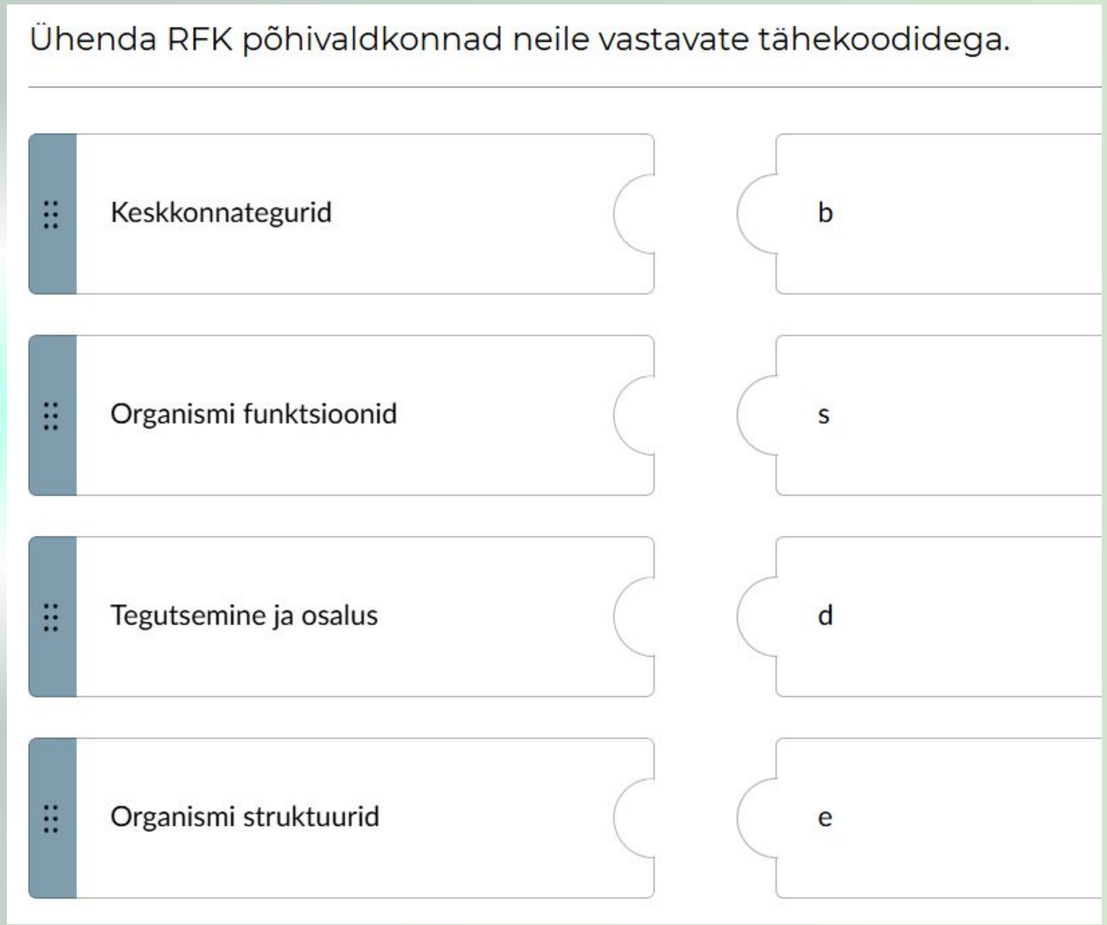
- **1. RFK eesmärk ja kasutus (üldmoodul)**
- 1.1 Funktsioneerimisvõime ja puu
- 1.2 Biopsühhosotsiaalne kontseptsioon
- 1.3 Sama haigus, erinevad piirangud
- 1.4 RFK kui klassifikatsioon
- 1.5.RFK kui ühine keel eri süsteemidele
  1.6 RFK kasutusvaldkonnad
- 1.7. Eetilise ja õiglase kohtlemise põhimõtted RFK-s
- 1.7. Enesekohased testküsimused

Tervise Arengu Instituut

II. RFK terminoloogia

- 2.1 RFK komponendid ja jaod
  - 2.1.1 Keha funktsioonid
  - 2.1.2 Keha struktuurid
  - 2.1.3 Tegutsemine ja osalus
  - 2.1.4 Keskkonnategurid
  - 2.1.5 Personaalsed tegurid
- 2.2 Valdkonnad ja kategooriad
- 2.3 Tasandid ehk alamkategooriad
- 2.4 RFK komponentide rakendamine (juhtumipõhine ülesanne)

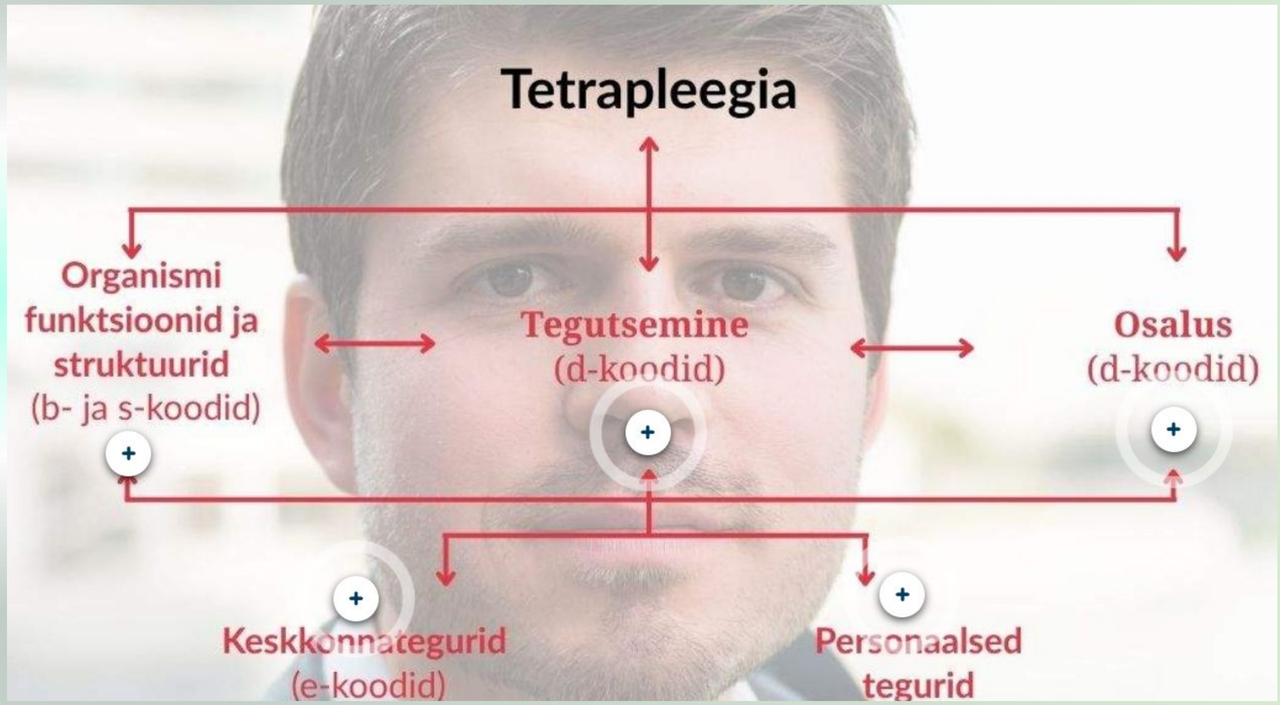

Tervise Arengu Instituut

Ülesanne: Vajuta skeemi punktidele, et näha, millisesse RFK valdkonda Tarmo kohta käiv info kuulub.

Tarmo on 28-aastane ülikooliharidusega mees, kellel on pärast seljaajukahjustust **tetrapleegia** (nelja jäseme ja kehatüve halvatus). Tal on vähenenud lihasjõud, jalalihaste spastilisus, hüppeliigeste liikuvuse vähenemine ja hingamisfunktsiooni probleemid. Tualetis käimiseks vajab ta abi, söömine võtab rohkem aega ning istumisasendi hoidmine on raske. Tarmo kasutab ratastooli. Tema liikumist mõjutavad hoonete ligipääsetavus ja takistustega tänavad; teda toetavad ema ja

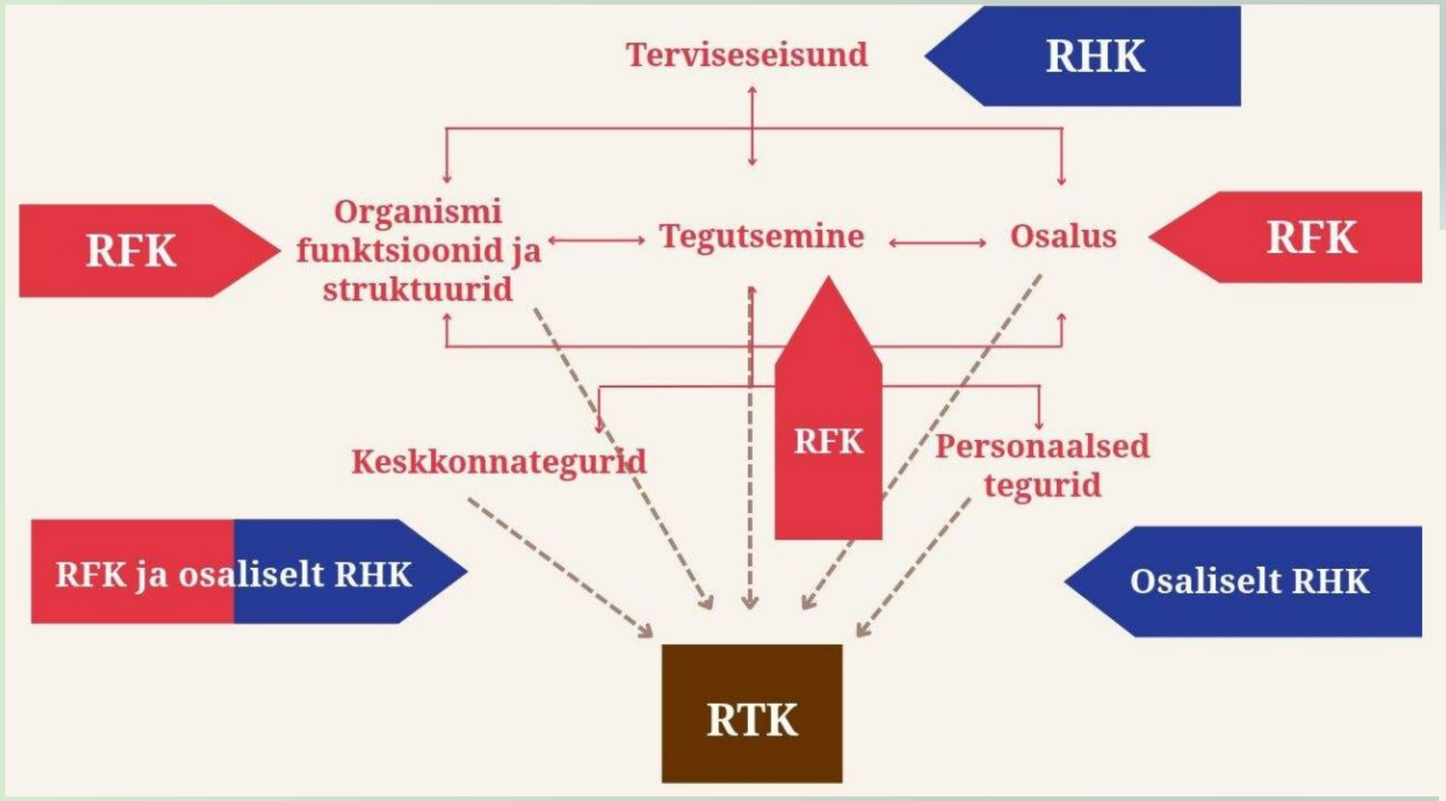
Tervise Arengu Instituut

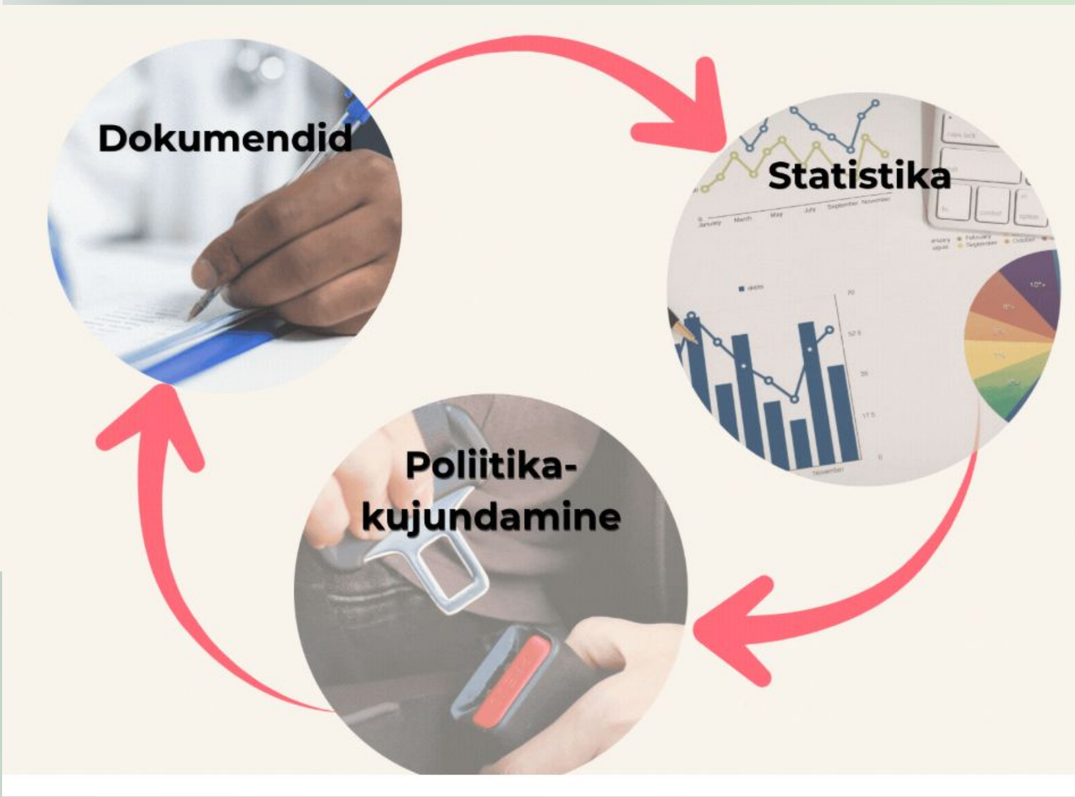
E-kursusel on otselink eestikeelsele RFK veebibrauserile

Tervise Arengu Instituut

Edasijõudnute moodul tutvustab RFK klassifikatsioonide seoseid

Tervise Arengu Instituut

Edasijõudnute moodul tutvustab RFK põhi- ja alamkoodikogumikke (*subsets, core sets*)

Lihtne erinevus:

Põhikoodikogum vastab küsimusele:

„Millised RFK kategooriad kirjeldavad seda sihtrühma või terviseseisundit terviklikult?“

Alamkoodikogum vastab küsimusele:

„Milliseid RFK kategooriaid on vaja selle konkreetse eesmärgi jaoks mõõta või jälgida?“

COMPREHENSIVE ICF CORE SET for CHRONIC WIDEPSREAD PAIN

BODY FUNCTIONS = physiological functions of body systems (including psychological functions)	
b122	**Global psychosocial functions**
	General mental functions, as they develop over the life span, required to understand and constructively integrate the mental functions that lead to the formation of the interpersonal skills needed to establish reciprocal social interactions, in terms of both meaning and purpose. *Inclusions: such as in autism*
b126	**Temperament and personality functions**
	General mental functions of constitutional disposition of the individual to react in a particular way to situations, including the set of mental characteristics that makes the individual distinct from others. *Inclusions: functions of extraversion, introversion, agreeableness, conscientiousness, psychic and emotional stability, and openness to experience; optimism; novelty seeking; confidence; trustworthiness* *Exclusions: intellectual functions (b117); energy and drive functions (b130); psychomotor functions (b147); emotional functions (b152)*
b130	**Energy and drive functions**
	General mental functions of physiological and psychological mechanisms that cause the individual to move towards satisfying specific needs and general goals in a persistent manner. *Inclusions: functions of energy level, motivation, appetite, craving (including craving for substances that can be abused) and impulse control* *Exclusions: consciousness functions (b110); temperament and personality functions (b126); sleep functions (b134); psychomotor functions (b147); emotional functions (b152)*
134	**Sl[illegible] functions**
	[illegible]ntal functions of periodic, reversible and selective physical and mental di[illegible] **[illegible]onment accompanied by characteristic physiological changes.** *[illegible]f amount of sleeping, and onset, maintenance and quality of sle[illegible]* *[illegible]hypersomnia and narcolepsy* *[illegible]s (b110); ene[illegible]*

Tervise Arengu Instituut

Edasijõudnute moodul tutvustab RFK funktsioneerimisvõime profiili koostamist

RFK-põhise funktsioneerimisvõime profiili näidis

(*ICF Categorical Profile*)

RFK kategooriaprofiil

Hindamine

Üldeesmärk: taasintegreerumine kogukonda osalemise kaudu	0
Teenuse-/programmi eesmärk: iseseisvus igapäevategevustes	0
Tsükli eesmärk 1: esemete käsitsemine kätega	1
Tsükli eesmärk 2: iseseisev liikumine eri asukohtades	1
Tsükli eesmärk 3: iseseisvus enesehoolduses	0

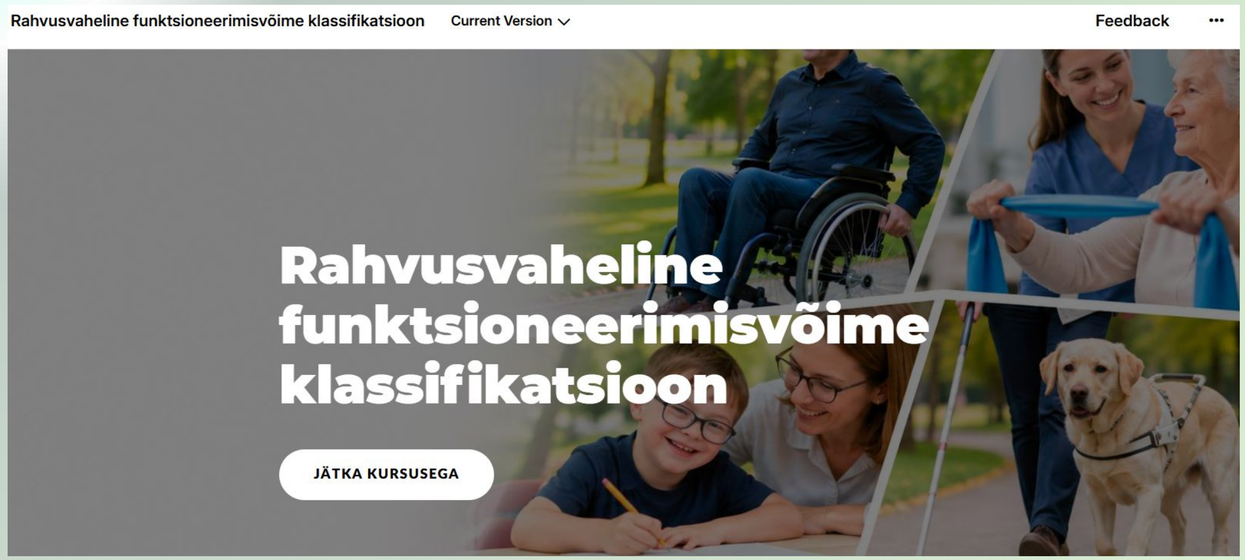
RFK kategooriad		RFK määraja					Seos eesmärgiga	Eesmärgi väärtus
		probleem						
		0	1	2	3	4		
b260	proprioseptiivsed funktsioonid	■	■	■			-	-
b265	puutefunktsioon	■	■	■			1	1
b28014	ülajäseme valu	■	■	■	■		1,3	1
b440	hingamisfunktsioonid	■					SP	0
b525	roojamisfunktsioonid	■					-	-
b620	urineerimisfunktsioonid	■					-	-
b710	liigeste liikuvus	■					-	-
b7304	kõigi jäsemete lihasjõud	■	■	■			1,2,3	1
b755	tahtmatud liigutusreaktsioonid	■	■	■			2	1
b7602	tahteliste liigutuste koordinatsioon	■	■	■			2	1
b770	kõnnimustri funktsioonid	■	■	■			2	1
d410	keha põhiasendite muutmine	■					-	-

RFK kategooriad		Seos eesmärgiga	Eesmärgi väärtus
b260	proprioseptiivsed funktsioonid	-	-
b265	puutefunktsioon	1	1
b28014	ülajäseme valu	1,3	1
b440	hingamisfunktsioonid	SP	0
b525	roojamisfunktsioonid	-	-
b620	urineerimisfunktsioonid	-	-
b710	liigeste liikuvus	-	-
b7304	kõigi jäsemete lihasjõud	1,2,3	1
b755	tahtmatud liigutusreaktsioonid	2	1
b7602	tahteliste liigutuste koordinatsioon	2	1
b770	kõnnimustri funktsioonid	2	1
d410	keha põhiasendite muutmine	-	-
d420	ümberasetumine	-	-
d440	käe peenmotoorne kasutamine	1,3	2
d445	käe ja käsivarre kasutamine	1,3	1

Tervise Arengu Instituut

RFK e-kursuse tulevikuvisioon

- E-kursus ei ole kunagi „lõplikult valmis“
- E-kursust palume piloteerima eksperdid sihtgrupi hulgast, tervise ning sotsiaalvaldkonnast
- E-kursusele avatakse ligipääs Digiriigi Akadeemia keskkonnas 2027.a.
- E-kursuse lugejatele/ õppijatele jääb võimalus kommenteerida ja esitada ettepanekuid kursuse parendamiseks

Tervise Arengu Instituut

Miks on meie RFK e-kursus oluline?

- Toetab inimese terviklikku käsitlust, vaatab kaugemale diagnoosist
- Võimaldab kasutada ühist erialadevahelist keelt tervishoius, rehabilitatsioonis, hariduses ja sotsiaalvaldkonnas
- Tugevdab koostööd inimese, spetsialistide, teenusekasutajate ja poliitikakujundajate vahel
- Annab praktilised oskused RFK rakendamiseks igapäevases töös
- Toetab Eesti tervishoiu- ja rehabilitatsioonisüsteemi arengut kooskõlas WHO soovitustega
- ***RFK ei ole ainult klassifikatsioon. See on viis mõista inimest tema tegelikus elukeskkonnas ning toetada tema osalust ja elukvaliteeti.***

Tervise Arengu Instituut

Koos loome ühtsema ja inimesekesksema tervise ning funktsioneerimisvõime käsitluse.

- Aitäh kuulamast ja osalemast!
- hille.maas@tai.ee

Tervise Arengu Instituut